

YHTEENVETOKOONTI KORONA-POIKKEUSTILAN AIKANA NOUSSEISTA ILMIÖSTÄ, HUOLENAIHEISTA JA HILJAISISTA SIGNAALEISTA

Taustaa

Turun kaupunki ja JärjestöSotehanke 113 ovat keränneet 14.4.2020 alkaen yhteistyössä järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa korona poikkeustilan aiheuttamia ilmiöitä, huolenaiheita ja hiljaisia signaaleita kaupungin asukkailla olevista tarpeista, joihin ei ole tällä hetkellä riittävästi apua ja tukea saatavilla. Tarkoitus on etsiä yhdessä ratkaisuja erityisesti heikommassa asemassa olevien ihmisten arjen haasteisiin.

Miten tietoja on koottu

Kaikille JärjestöSotehanke 113:n yhteystietolistoilla oleville on lähetetty asiasta tietoa 14.4. sähköpostitse, jossa oli myös linkki kyselyyn sekä ohjeet, mikäli vastaaja ei jostain syystä pysty vastaamaan sähköisen linkin kautta. Asiasta tiedotettiin myös JärjestöSotehanke 113:n Facebook-sivulla. Tietojen kerääminen tapahtuu siis sähköisen linkin kautta tai postitse palautettavalla kyselylomakkeella.

Linkki kyselyyn: <https://q.surveypal.com/JarjestoSotehanke-113--Korona-poikkeustilan-kysely>

Miten tietoja käsitellään ja hyödynnetään

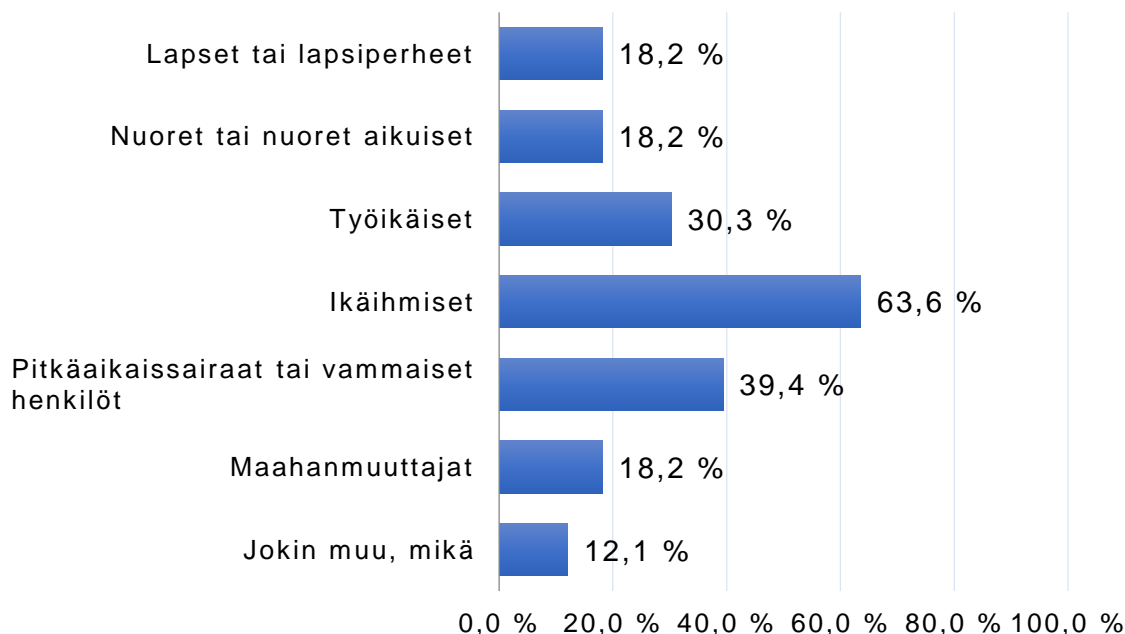
Turun järjestöt 113 käsittelee vastaukset viikon välein ja ne toimitetaan kootusti sähköpostilla Turun kaupungin järjestötiimille jatkokäsittelyä varten. Turun kaupungin järjestötiimi tulee myös tiedottamaan tietojen käsittelystä ja niiden vaikutuksista kaupungin toimintaan. Kyselyn tuloksia hyödynnetään myös JärjestöSotehanke 113-hankkeessa ja toivomme, että tämä yhteenvetokoonti kyselyn vastauksista ja järjestöjen ratkaisuehdotuksista tuo näkökulmia eri tahoille toiminnan kehittämisessä. Yksittäiset vastaajat eivät ole näistä koonneista tunnistettavissa.

Yhteenvetokoonti

Vastauksia on tullut 18.5.2020 mennessä yhteensä 33 kpl. Vastaajista 79,4 % on ollut sote-järjestöjen edustajia, 14,7 % seurakuntien vastaajia ja 5,9 % vastaajista on ollut joku muu.

Kyselyssä esille tulevien asioiden jatkokäsittelyä ja hyödyntämistä varten kyselyssä kysyttiin mihin kohderyhmään vastaajan huoli liittyi. Tähän oli mahdollista valita monta vaihtoehtoa ja monen vastaajan sama huolenaihe liittyikin moneen kohderyhmään. Alla olevasta taulukossa on kuvattuna kohderyhmät ja voimme todeta, että suurin osa huolista liittyi Ikäihmisten kohderyhmään.

ASIANI LIITTYY SEURAAVAAN KOHDERYHMÄÄN (voit valita useamman)

Keskeiset huolenaiheet ikäryhmittäin

- Lasten ja lapsiperheiden kohderyhmään** liittyvissä vastauksissa esiin nousi lasten ja perheiden jaksaminen, johon katsottiin eniten vaikuttavan etäopiskelu. Se vaatii lapsilta ja koko perheeltä uudenlaisen arjen opettelua ja tuo mukanaan monenlaisia uusia tilanteita, joiden hoitamiseen kaikilla lapsilla ja perheillä ei ole voimavaroja eikä mahdollisuuksia eri systä johtuen. Miten nämä lapset saavat tarvitsemansa tuen opetukseen? Huoli on myös siitä, että miten lapset pääsevät poikkeusaikana purkamaan huoliaan ja murheitaan. Normaalin vuorovaikutuksen puuttuminen voi aiheuttaa joissakin lapsissa suurta ahdistusta. Vastaajat nostivat esille myös perheiden taloushuolet, joillekin perheille poikkeustilanne on aiheuttanut suuria muutoksia perheen taloustilanteeseen.
- Nuoret ja nuoret aikuiset kohderyhmässä** huolenaiheeksi nousi heidän arjesta selviytyminen ja mistä he saavat tarvittaessa tukea uuden tilanteen edessä. Heidän kohdallaan huolestuneisuutta voi lisätä poikkeusajan vaikutus myös omien vanhempien elämään; heidän sairastumisensa pelko sekä taloushuolet lomautusten takia.
- Työikäisten kohderyhmän** suurimmaksi huolenaiheeksi vastaajien mukaan on noussut ihmisten muuttunut arki kokonaisuudessaan ja siitä johtuva kuormitus. Etätyö on ollut monelle tähän asti täysin vierasta ja nyt siihen piti nopealla aikataululla siirtyä. Lisäksi monella on koko perhe kotona etätyössä /- opiskelussa, mikä voi aiheuttaa monenlaisia

haasteita työikäisten henkiseen jaksamiseen, koska pitää huomioida oman työn tekemisen lisäksi lasten koulupärrääminen ja ruokailuista huolehtiminen. Jaksavatko työikäiset huolehtia tässä tilanteessa riittävästi itsestään ja hakea tarvittaessa apua? Kaikilla ei välttämättä ole olemassa olevia tukiverkostoja, joista saisi tukea. Esimerkiksi kuntouttavassa työtoiminnassa olleet henkilöt voivat poikkeusolon aikana jäädä vaille kaikkea tukea ja elämänhallinta kärsii.

- 4. Ikäihmisten kohderyhmässä** poikkeusolon heitä koskevasta ohjeistuksesta johtuva yksinäisyys nousi ylivoimaisesti suurimmaksi huolenaiheeksi. Se aiheuttaa sekä fyysisen että henkisen hyvinvoinnin laskua. Tilanne on erityisen raskas niille henkilöille, jotka eivät ole pystyneet ottamaan ns. digiloikkaa. He ovat todella heikossa asemassa ja täysin yksin. Kaikilla ikäihmisillä ei ole edes kännykkää saati muita digitaalisia välineitä, joilla voisi pitää sosiaalisia suhteita yllä, jotka on koettu ennen poikkeusoloa erittäin tärkeiksi. Ikäihmiset ovat myös aktiivisia toimijoita esim. vapaaehtoistyön parissa ja kaikkien toimintojen loputtua päivät tuntuvat tyhjiltä ja merkityksettömiltä. Esille tuli myös ikäihmisten ahdistus siitä, että pitäisi äkkiä oppia ihan uudenlaisten välineiden käyttöä eikä apua ole helposti saatavilla, koska ei voi tavata ketään. Ikäihmiset haluaisivat pitää yhteyttä myös ystäviinsä, mutta pelko käyttää digitaalisia välineitä muiden kuin omaisten kanssa on noussut esiin.

Omaishoitajien tilanne on raskas, koska kaikki ryhmätoiminnot ja päivätoiminta ovat loppuneet. Omaishoitajalla ei ole tukitoimia käytettävissä, joiden kautta voisi kerätä voimia. Pelkona on, että vaativassa omaishoitotilanteessa olevat omaishoitaja uupuvat täysin ja hoidettavien toimintakyky heikkenee entisestään mitä pidemmälle tilanne menee. Moni vastaaja oli huolissaan, kun pitkäaikaissairauksien kontrollilääkärikäynnit on peruttu ja tutkimuksiin ja hoitoon pääseminen viivästyy. Palvelutalojen ja hoitoyksiköiden vierailukiellot lisäävät ikäihmisten henkistä kuormitusta, ikävä omaa puolisoa ja / tai läheistä kohtaan on kova ja nyt ei tapaamisia ole pystytty järjestämään. Huolenaiheeksi nousi myös ikäihmisten arkisten asioiden hoito: esim. kaupassa ja apteekissa käynti ja laskujen maksaminen sekä hoitotarviketilausten nouto. Kaikilla ei ole luotettua henkilöä lähipiirissä, joka voisi em. asiat ikäihmisen puolesta hoitaa.

- 5. Pitkäaikaissairaiden ja vammaisten kohderyhmän** huolenaiheiksi nousivat samat asiat, jotka koskettivat ikäihmisiä. Lisäksi on huoli vammaisten henkilöiden henkilökohtaisten avustajien suojarusteiden riittävydestä sekä vammaisuudesta, toimintarajoitteesta tai perussairaudesta johtuva lisäriski saada vakava koronainfektio. Kuntien vammaisneuvostoilta toivotaan edunvalvonnallista roolia eri tahojen toimintaohjeiden ja suojarustekäytäntöjen seurannassa ja valvonnassa. Työikäiset vammaiset ja pitkäaikaissairaat, jotka ovat työelämän ulkopuolella, voivat joutua poikkeusaikana entistä suurempaan syrjäytymisvaaraan, heitä on ollut vaikea tavoittaa.

6. **Maahanmuuttajien kohderyhmän** suurimmaksi huolenaiheeksi vastaajilta nousi maahanmuuttajaperheiden jaksaminen ja riski, että he eristäytyvät koteihinsa. Poikkeusolon viestinnän tulkinta voi olla heille hankalaa ja oikeanlaisen ja -aikaisen tiedon saanti voi olla heille vaikeaa. Viestinnän ymmärtämisen vaikeudet lisäävät pelkoa ja ahdistusta sekä huolta sukulaisista muualla maailmassa.
7. **Kohderyhmän Jokin muu** vastaajat ilmaisivat huolensa matalan kynnyksen kohtaamispaikan kävijöistä, koska heistä ei ole mitään yhteystietoja olemassa. Heitä ei siis pystytä tavoittamaan ja kysymään heidän jaksamisestaan, pärjäämisestään ja avun tarpeestaan kohtaamispaikkojen kiinniolon aikana. Nämä henkilöt saattavat nyt poikkeusolon aikana joutua entistä vaikeampaan asemaan.

Kaikkia kohderyhmiä koskeva yhteinen suurin huolenaihe on poikkeusajan tiedottamisen saavutettavuus. Miten huonokuuloiset, kuurot tai / ja näkövammaiset henkilöt saavat tiedot ja viestit varmasti ymmärrettävästi perille? Onko kaupungilla tiedossa asukkaiden mahdolliset aistirajoitukset, kun heitä esim. puhelimitse tavoitetaan? Kaksi muuta keskeistä yhteistä huolenaihetta ovat suojavarusteiden ohjeistus ja saatavuus riskiryhmässä oleville (heitä on kaikissa kohderyhmissä) sekä taloushuolet.

Vastaajien ratkaisuehdotuksia

Useat vastaajat olivat kirjanneet myös ratkaisuehdotuksia edellä mainittuihin ilmiöihin, huolenaiheisiin ja hiljaisiin signaaleihin. Kaikki ratkaisuehdotukset on toimitettu Turun kaupungin järjestötiimille sellaisenaan. Jotta yksittäiset vastaajat eivät ole tunnistettavissa, tässä koonnissa voidaan yleisesti todeta, että yhteistyön lisääminen ja yhteiset kumppanuudet eri tahojen kesken parantaisivat haavoittavassa asemassa olevien henkilöiden asemaa. Käytännössä tämä tarkoittaa esim. potilas- ym. järjestöjen erityisosaamisen hyödyntämistä kaupungin palveluissa ja viestinnässä sekä yhteisen koordinoinnin lisäämistä kaupungin ja järjestöjen välisiin palveluihin. Myös hyvien käytäntöjen jakamista järjestöjen kesken pidettiin hyvänä.